

קוֹנְטֵרַס

בְּחֹר תָּמִים

יְגַלֶּה אֶל אֵילֵינוּ מִדְּרָגוֹת בְּחֹר יְכוּל לְזִפּוֹת,
אִם רַק הוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִזְרָח מְלִיצָנִים,
אֲשֶׁר זֶה מְאֹד מְצוּי בֵּין בְּחֹרִים.

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלְב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נִתָּן מְבַרְסֵלְב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֵלְב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: בְּחֹר בְּתָמִים
הוּא יִצְלִיחַ תָּמִיד בְּחַיָּו הַפְּרָטִיִּים וְכֵן
בְּחַיָּו הַכָּלְלִיִּים, כִּי תְּמִימוֹת עוֹלָה עַל
הַכֹּל, וְצָרִיכִים לְהַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְמַדַּת
הַתְּמִימוֹת בְּעוֹדוֹ בְּחֹר צָעִיר.

(אמרי-מוהרא"ש חלק ב' תתקעה)

קונטרס

בְּחֹר תָּמִים

בְּנֵי הַיָּקָר! עֲלֵיךְ לְדַעַת, אֲשֶׁר יְסוּד הַהֲצֻלָּה
לְבַחֹר צָעִיר — כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּמִדַּת הַתְּמִימוּת, כְּמוֹ
שֶׁאוֹמֵר הַחֶכֶם מְכַל הָאָדָם (מְשָׁלֵי י, ט): "הוֹלֵךְ בְּתָם
יֵלֵךְ בְּטַח". מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתְמִימוּת, הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
בְּטוּחָה; כִּי הַתְּמִימוּת הִיא הַיְסוּד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יח, יג): "תְּמִים תִּהְיֶה עִם הַנְּוִי"ה
אֶלְקִיךָ", וְאוֹמֵר עַל זֶה רַש"י הַקְּדוֹשׁ: הַנְּוִי תְּמִים
— שְׁלֵא תַחֲקֹר אַחַר עֲתִידוֹת; נִמְצָא, שֶׁזֶה עֲקָר
מִדַּת הַתְּמִימוּת — לֹא לַחֲקֹר מַה יִּהְיֶה לְעֵתִיד.
בְּחֹר צָעִיר עוֹשֶׂה לְעֲצָמוֹ תְּמִיד תְּכַנּוּנִים, וּמַעֲבֵד
תְּכַנּוּיֹת שׁוֹנוֹת — מַה יִּהְיֶה לְעֵתִיד, וּלְבִסּוֹף נוֹכַח,
שֶׁנֶּעֱשֶׂה בְּדִיוֹק הַהֶפֶךְ מִמָּה שֶׁצִּפָּה. לְכֵן לֹא בְּחִנָּם
שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִבְּקֵשׁ מֵעַם יִשְׂרָאֵל: "לֹא

ימצא בך מעביר בנו או בתו באש, קוסם קסמים
 ומאונן ומנחש" (דברים יח, י), שכל אלו בכלל
 חוקרי עתידות. הינו שאדם חושב: מה יהיה עם
 הבן או הבת שלי, אם לא אשלהם ללמד
 באוניברסיטה חכמות חיצוניות וכדומה, לא תהא
 פרנסתם מצויה, שזה בכלל מה שמבקש הקדוש-
 ברוך-הוא מישׂראל: לא ימצא בכם מעביר בנו או
 בתו באש; כי אם מכניסים בן ללמד
 באוניברסיטה, מעבירים אותו באש, כי תחדר בו
 כפירות ואפיקורסות, וישכח ממנו יתברך, אזי
 בשביל פרנסה משליכים ילדים לאש! ורבנו ז"ל
 אומר בפרוש, שאדם אינו צריך לדאג לפרנסת
 בניו, כי פרנסתם גדלה עמם, ומה אנו רואים?
 הורים מכניסים ילדיהם לתוך כבשן האש, לבתי
 ספר חילוניים, למכללות של פורקי על, כדי שיקנו
 פרנסה ועבודה, ולבסוף הם מסתובבים מבטלים,
 ובין כך שרפו את בנם, אשר הכל בכלל 'חכמות',
 שאדם חושב על העתיד. כמו-כן קוסם קסמים
 ומאונן ומנחש — מה יהיה ואיך יהיה?! אשר זה
 מה שהורס את האדם, שתמיד הוגה ומתכנן
 עתידו, ולבסוף מה קורה? מה שהקדוש-ברוך-הוא

רוּצָה. לָכֵן לָמָּה לֹא לְלַכֵּת לְכַתְחֵלָה אֶל הַקְדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא!

לְזֹאת, בְּנֵי הַיָּקָר! רְאֵה לְקִנּוּת לְעֲצֻמָּה אֶת מִדַּת
הַתַּמִּימוֹת, כִּי "בְּחֹר תַּמִּים" הוּא מְצַלִּיחַ בַּחַיִּים.
וְלָכֵן אָמַר רַש"י: תַּמִּים תִּהְיֶה עִם הַיְיָ אֱלֹהֶיךָ"
— הַתְּהַלֵּךְ עִמּוֹ בַתַּמִּימוֹת וּתְצַפֶּה לוֹ, וְלֹא תִחַקֵּר
אֲחֵר עֲתִידוֹת, וְכָל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ קִבַּל בַּתַּמִּימוֹת,
וְאִז תִּהְיֶה עִמּוֹ וּלְחַלְקוֹ; וְזוֹ מַעֲלַת "בְּחֹר תַּמִּים".
וְעַל-כֵּן רְאֵה לְקַחַת עֲצֻמָּה בְּיַדֶּיךָ, וַחֲזוֹר בַּתְּשׁוּבָה
שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ עֲדִין בְּצַעֲרֹתֶיךָ, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי
רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רו), אֲשֶׁר כָּל
זְמַן שֶׁאָדָם צָעִיר, יְכוּלִים לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ, כִּי נִשְׁמָתוֹ יִרְדֶּה לְזֶה הָעוֹלָם לֹא מִזְמַן,
בְּחֹר צָעִיר בְּגִיל שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה, אַרְבַּע-עֶשְׂרֵה,
חַמֵּשׁ-עֶשְׂרֵה, עֲדִין שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-
הוּא, כִּי הוּא בְּזֶה הָעוֹלָם סֵף הַכֹּל כַּמָּה שָׁנִים,
וְהַנִּשְׁמָה שְׁלוֹ זוֹכֶרֶת עֲדִין אֶת הַשְּׁבוּעָה שֶׁהִשְׁבִּיעוּ
אוֹתָהּ קִדְּם שְׁיִרְדֶּה לְזֶה הָעוֹלָם (נִדָּה ל'): תִּהְיֶה צַדִּיק
וְאֵל תִּהְיֶה רָשָׁע. לָכֵן יְכוּלִים לְדַבֵּר עִם בְּחֹר צָעִיר
בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ. לֹא-כֵן כְּשֶׁמִּתְבַּגֵּר, קָשָׁה מְאֹד
לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּזֶה, כִּי תִכַּף כְּשֶׁגָדַל יוֹתֵר וְיוֹתֵר,

הַחֲכָמוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת עוֹבְדִים עָלָיו מְאֹד, עַד כְּדֵי כָּךְ
 שֵׁשָׁנָם בַּחֹרִים שְׁאִינָם רוֹצִים לְהִתְחַתֵּן, וְאוֹמְרִים:
 יֵשׁ לָנוּ זְמַן, אָנוּ צְרִיכִים קֹדֶם לְבָנוֹת אֶת הָעֵתִיד
 שְׁלָנוּ, אָנוּ צְרִיכִים פְּרֻנְסָה וְדִירָה וְכַדוּמָה, וּבֵינָן כָּךְ
 עוֹבְרִים שָׁנִים עַל גְּבֵי שָׁנִים, וְעוֹבְרִים עֲבֻרוֹת, פְּגָמֵי
 הַבְּרִית, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי כָּל פָּגָם וּפְגָם מְטַמָּא אֶת
 נַשְׁמָתוֹ, עַד שֶׁהִיא בּוֹכָה — מָה אַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי,
 אֲשֶׁר זֶה בְּחֹר הַהוֹלֵךְ עִם חֲכָמוֹת, שֶׁמֵּתְכַנֵּן אֶת
 עֵתִידוֹ, אֲשֶׁר אֵין טַפְשׁוֹת וְהֶבֶל יוֹתֵר מִזֶּה; כִּי מָה
 אָדָם יוֹדֵעַ מָה יִהְיֶה עֵתִידוֹ?! אָדָם הוֹזֵה: אָנִי רוֹצֵה
 לְהִיּוֹת טְכָנָאִי, אָנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת עוֹרֵף-דִּין, אָנִי רוֹצֵה
 לְהִיּוֹת רוֹפֵא, אָנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת מְהַנְדָּס, וּבִכֵּן מִשְׁקִיעַ
 בְּלִמּוּד הַמְּקֻצָּע שָׁנִים רַבּוֹת, הֵן בְּזְמַן וְהֵן בְּמָמוֹן
 וְכוּ', וּלְבַסּוֹף נַעֲשֶׂה פְּחָח, נֶגֶר, צָבֵעַ, אוֹ חֲקֵלֵאִי, אֲזִ
 כָּל חַיֵּי הַנְּעוּרִים שְׁלוֹ, בְּלָה בְּהֶבֶל וְרִיק, לֹא-כֵן
 בְּחֹר צָעִיר שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ חֲכָמוֹת, רוֹצֵה רַק אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנְנָה תְּפִלַּת
 שְׁחָרִית מִתּוֹךְ הַסְּדוּר בְּקוֹל, מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, מִתְפַּלֵּל מִנְחָה מִתּוֹךְ הַסְּדוּר בְּכּוֹנְנָה
 גְּדוּלָה בְּעֵת הַתְּפִלָּה, מִתְפַּלֵּל עַרְבִית מִתּוֹךְ הַסְּדוּר
 בְּכּוֹנְנָה, מְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר אֵין
 טוֹב יוֹתֵר מִזֶּה.

וְלִכֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁמַחְנָה יִשְׂרָאֵל הוּא
 שְׁלֵשׁ פְּרָסָאוֹת, כַּנֶּגֶד שְׁלֵשׁ תְּפִלוֹת, כִּי לְכֹל אָדָם
 שְׁלֹשָׁה מַחֲזִין: חֲכָמָה, בִּינָה, דַּעַת, וְזֶה נִבְנָה עַל-יְדֵי
 תְּפִלָּה, אֲבָל אִם אָדָם פָּגַם בְּבְרִיתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 וְחוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, מְסַתְּפֵל עַל
 מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, עַל נָשִׁים, אָזִי גוֹרֵם שֶׁהֵיִצֵּר
 הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלָיו, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (סוֹטָה ח.): אֵין
 הֵיִצֵּר הָרַע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמָה שֶׁעִינָיו רוֹאוֹת; וְאִז
 מְגַרְהָ אֶת הָאָדָם, וּמִתְעוֹרְרִים בּוֹ סְפָקוֹת עָלָיו
 יִתְבַּרְךָ, וְאֵין לוֹ מַח לְלַמַּד תּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא
 חֲכָמָתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֵין טוֹב מִלְמוּדָהּ.

אֲבָל בְּאִפְן שֶׁאָדָם יִלְמַד תּוֹרָה וַיְבִינָהּ, הוּא
 מְכַרְח לְהַתְּפַלֵּל. לִכֵּן אוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק א', סִימָן נה), שֶׁהַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת הֵן אֲשֶׁר מְשֻׁרוֹת
 אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם; כִּי הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת תִּקְנֵנוּ
 הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים: אַבְרָהָם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, הֵיכֵן
 שִׁישְׁנָן הַתְּפִלוֹת, שֵׁם שׁוֹרָה הַשְּׂכִינָה, וְלִכֵּן אִם אָדָם
 מִתְּפַלֵּל שְׁחָרִית, מְנַחֵה, עֶרְבִית, הָרִי מִתְקַשֵּׁר אֶל
 הָאֲבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיף עֲצָמוֹ אֶל הַשְּׂכִינָה;
 לִכֵּן "בְּחֹר תָּמִים" אֵינוֹ יוֹדֵעַ חֲכָמוֹת, נִזְהָר בַּתְּפִלָּה,
 אֵינוֹ מְדַבֵּר בְּאִמְצָעָהּ, אֶלָּא עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ הַקְּבוּעַ

לו, אֲשֶׁר זֶה הִיסוּד — שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִמָּצָא לוֹ מְקוֹם קְבוּעַ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֻכּוֹת ו:): כָּל הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם בְּעֶזְרוֹ; כִּי אַבְרָהָם אָבִינוּ הִזָּה לוֹ מְקוֹמוֹ, וְכֵן צָרִיךְ כָּל בְּחֹר תָּמִים לְמָצָא לְעֶצְמוֹ מְקוֹם מִיָּחָד, שֶׁשָּׁם יֵשֵׁב וַיִּתְפַּלֵּל, וּמִתְחִלַּת הַתְּפִלָּה וְעַד סוּפָהּ יִסְתַּכֵּל בְּתוֹךְ הַסְּדוּר וַיִּתְפַּלֵּל בְּכּוֹנֵת פִּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וַיִּכְוֶן אֶת אֲשֶׁר מִתְפַּלֵּל. כִּי אִם בְּחֹר מִתְפַּלֵּל בְּעַל־פֶּה לֹא יִמְלֹט שֶׁיַּחֲסִיר הַרְבֵּה פְּסוּקִים וְתַבּוֹת, וְכִמוֹ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל'), שֶׁכָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זְרוֹת בָּאוֹת דִּיקָא בְּעַת הַתְּפִלָּה, אֲבָל אִם אָדָם מִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר, נִתְקַיֵּם אֲצֵלוֹ (אֶסְתֵּר): "וְאָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב מִחֲשַׁבְתּוֹ הֶרְעָה", לֹא תִהְיֶינָה לוֹ מַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, כִּי רוֹאֵה לְפָנָי עֵינָיו אֶת תַּבּוֹת הַתְּפִלָּה.

וְלַכֵּן, בְּנֵי הַיְקָר! רְאֵה לְהִיּוֹת "בְּחֹר תָּמִים", וְלִמְסֹר נַפְשְׁךָ לְהַתְּפַלֵּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא, וּכְשֶׁחֲזַקִּים בַּתְּפִלָּה בְּכּוֹנֵה וּבְקוֹל גָּדוֹל וּבְמִנְגִּינָה, זוֹכִים לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה; כִּי כֵּן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מב): כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל תְּפִלוֹתָיו עִם נְגוּן, הוּא מְלַבֵּשׁ אֶת הַשְּׂכִינָה עִם

לְבוֹשִׁים נְהִירִין בְּזָכוֹת וּבְבְהִירוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 "וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה" (אֶסְתֵּר) — נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ
 הַדֵּינִים. וְלָכֵן כָּל "בְּחֹר תָּמִים" צָרִיךְ לְשִׁיר עִם
 מְנַגֵּינָה, וְכָל אֶחָד יִהְיֶה לוֹ הַנְּגוֹן שְׁלוֹ, וְאִם
 מִתְּפַלְלִים בְּשִׁיר וּבְחִיּוֹת וּבְדַבְּקוֹת, נִפְתָּח הַמַּח,
 שְׂאֵט אֵט נִכְנָס בּוֹ חֶשֶׁק לְלַמַּד תּוֹרָה; כִּי הַתּוֹרָה
 הִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָכָל שְׂאֵדָם לּוֹמַד יוֹתֵר תּוֹרָה,
 כְּמוֹ-כֵן נִכְנָסֵת בּוֹ חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרֵךְ. לָכֵן הַצַּדִּיקִים
 הַקְּדוֹשִׁים הַתְּמִידוֹ כָּל-כֶּף בַּתּוֹרָה, עַד שֶׁהִיא מֵאִיר
 לָהֶם הָאֹר אֵין סוּף, וְלֹא הַסִּיחוּ דַעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ
 כְּרָגַע. וְאֵיךְ זָכוּ לָזֶה? כִּי הִתְחִילוּ מְגִיל מְגִיל צָעִיר מְאֹד
 לְלַמַּד תּוֹרָה, וְשָׁקְדוּ בָּהּ מְגִיל שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה, אַרְבַּע־
 עֶשְׂרֵה, חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה, לְמַדּוֹ הַרְבֵּה תַנ"ךְ, שְׁשֵׁה
 סְדְרֵי מִשְׁנָה, הַרְבֵּה בְּבִלִי, יְרוּשָׁלַּמִי וְתוֹסֶפְתָּא,
 הַרְבֵּה רַמְב"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוֹן, הַרְבֵּה זֵהר
 וְתַקוּנִים, וּבְזֶה שָׁקְדוֹ הַרְבֵּה וְטִילוּ בְּכָל הַמְדַרְשִׁים:
 מְדַרְשׁ רַבָּה וְתַנְחוּמָא, פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר,
 מְכִילְתָּא, סְפָרָא, סְפָרִי, תַנְא דְבִי אֱלִיָּהוּ וְכוּ' וְכוּ'.
 הַיּוֹדֵעַ אֶתָּה מַה זֶה?! בְּחֹר צָעִיר אֵינוֹ יָכוֹל לְתַאֵר
 לְמַה יָכוֹלִים לְזָכוֹת! לָכֵן הַיַּצֵּר הָרַע עָמַל עַל בְּחֹר
 צָעִיר לְפַתּוֹתוֹ, מִחֲמַת שְׂאִינָנוּ יוֹדֵעַ עֵרֶךְ הַזְּמַן,
 וּמִמֵּילָא יָכוֹל לְבַטְלוֹ לְגַמְרֵי.

וזאת עָלֶיךָ לְדַעַת, בְּנֵי הַיְקָר! 'זְמַן' אֵי אֶפְשָׁר
 לְקַנּוֹת בְּכֶסֶף, אֶפְלוּ הַחֶכֶם הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר עוֹד לֹא
 הִמְצִיא מְקוֹם שְׂיִכּוּלִים לְקַנּוֹת 'זְמַן', כָּל רִגַע, כָּל
 שְׁנֵיהָ וְדָקָה אָדָם מֵת, כָּל שָׁעָה אָדָם מֵת, כָּל יוֹם
 אָדָם מֵת, אֶף אֶחָד אֵינּוּ שָׁם לֵב לְדַבֵּר זֶה, כִּי אִם
 הָיָה שָׁם לֵב — הָיָה חַי. וְלָכֵן כָּתוּב בַּתּוֹרָה: "וְחַי
 בָּהֶם" — וְלֹא שְׂיִמוֹת בָּהֶם (יוֹמָא פּה:); הַתּוֹרָה
 מַחֲיָה אֶת הָאָדָם. לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (בְּרֻכּוֹת יח:): צְדִיקִים אֶפְלוּ בְּמִיתָתָן קְרוּיִים חַיִּים,
 מִדּוּעַ? כִּי שְׂפִתוֹתֵיהֶם דּוֹבְבוֹת בְּקִבְרָה, מִי שְׁלָמַד כָּל
 חַיּוֹ תּוֹרָה, אֶפְלוּ בְּקִבְרָה שְׂפָתָיו מִמְלַמְלוֹת תּוֹרָה,
 נִשְׁמָתוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, אִם אָדָם לָמַד בְּזֶה הָעוֹלָם
 תּוֹרָה, גַּם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא לּוֹמֵד תּוֹרָה. וְלִהְפֹּךְ
 — רְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִים מֵתִים; כִּי עָקְרוּ עֲצָמָם
 מִן הַתּוֹרָה. וְלָכֵן אֶף שְׂעֵדִין מִסְתּוֹבְבִים בְּזֶה הָעוֹלָם
 — הֵם מֵתִים, כִּי אֵינָם מְרַגִּישִׁים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, אֶת הַחַיּוֹת וְהַדְּבָקוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. לָכֵן בְּחֹר
 צְעִיר בֵּר דַּעַת יוֹדֵעַ, שְׁכָל יוֹם הוּא יוֹם, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר
 רַבְּנוֹ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עב): אִם אַתָּה
 רוֹצֵה לְשָׁמַע בְּקוֹלוֹ יְתַבְּרֵךְ, תִּדַע לָךְ, שְׂאִין לָךְ רַק
 הַיּוֹם הַזֶּה. וְאִז תִּהְיֶה הַמְּאֹשֵׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיִּיךָ. וְלָכֵן
 "בְּחֹר תַּמִּים" יוֹדֵעַ, שְׂאִין לוֹ רַק זֶה הַיּוֹם, וְכָל מָה

שְׁיָכוּל לְמַלְאוֹתוֹ — מְנַצְלוֹ: מְקַרָּא — לוֹמֵד חֲמֵשׁ וְרֵשׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, מִשְׁנָה — מִתְּמִיד בְּפָרְקֵי מִשְׁנֵיּוֹת, וְזוֹכֶה לְלַמֵּד ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, אֲשֶׁר מוּבָא מִתְּלִמְיַדֵי הָאֲר"י ז"ל, שְׁמִי שְׂגוּמָר בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֵר הָרָע שְׁלוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל נָתַן תְּקוּן לְכַמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ שִׁיאֲמָרוּ בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת (שיחות-הַר"ן, סִימָן קפ"ה). וְכֵן לְמוֹד גְּמָרָא, אֲשֶׁר עַל יְדֵה אָדָם שׁוֹרֵף אֶת הַקְּלָפוֹת, כִּי גְמָרָא זֶה לְשׁוֹן גְּחֻלָּת. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן י"ד), שֶׁתְּלַמּוּד גִּימְטְרִיָּה הַקְּלָפָה הַמְּחַטָּאֵת אֶת הָאָדָם בְּפָגֵם הַבְּרִית — לִילִי"ת, שֶׁהִיא מְכַנִּיסָה עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת בְּאָדָם. לָכֵן אֵין עוֹד שְׂמֻחָה כְּמִי שְׁלוֹמֵד גְּמָרָא, כִּי הַגְּמָרָא מְכַנִּיסָה בְּאָדָם שְׂמֻחָה עֲצוּמָה, וְאָדָם מְרַגִּישׁ סְפוּק בְּנַפְשׁוֹ. לָכֵן אֲשֶׁרִי "בְּחֹר תָּמִים" הַמְּסַלֵּק שְׂכָלוֹ וְדַעְתּוֹ וְגוֹרֵם הַרְּבָה דְּפִים גְּמָרָא, לְהִתְחִיל שְׁעוֹר בְּש"ס כְּסֻדְרָן, וְלְלַמֵּד הַרְּבָה בְּקִיאוֹת, וְכִמוֹ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוּדָה זָרָה י"ט): לְעוֹלָם לְגַרְסַּ אֵינִישׁ, וְאֵף עַל גַּב דְּמִשְׂכַּח, וְאֵף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מֵאֵי קָאָמַר, שְׁנַאָמַר (תְּהֵלִים קִיט, כ'): "גְּרָסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה"; הֵינּוּ שֶׁתְּחַלָּה צְרִיכִים לְגַרְסַּ הַרְּבָה, וְלִסְיִם אֶת הַש"ס אֵין סֵפֶר פְּעָמִים, וְכֵן יֵצְאוּ גְדוּלֵי עוֹלָם,

שְׁהִיָּה לָהֶם שְׁעוֹר בְּגִרְסָה, וְלִמְדוֹ הַמּוֹן דְּפִים
 בְּגִמְרָא, וְקִנּוּ לְעֶצְמָם בְּקִיאוֹת בְּכָל הַשָּׁ"ס, וְכֵן
 לְקַחַת מְסַכְת אַחַת, וְלִלְמַדָּה מְאֵה וְאַחַת פְּעָמִים,
 עַד שְׁתִּהְיֶה שְׁגוּרָה עַל לְשׁוֹנוֹ, וְלִלְמַד בְּעִיּוֹן רַב
 וְלִחְזוֹר עָלֶיהָ, וְעֵינַי בְּזִהָר (חֶלֶק ב' ה'): מִי שֶׁגִּוֵּמַר מְסַכְת
 אַחַת, נוֹתֵנִים לוֹ עוֹלָם אֶחָד; עַל כָּל מְסַכְת
 שֶׁגִּוֵּמְרִים מְקַבְּלִים עוֹלָם, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְסִיִּם כָּל
 הַשָּׁ"ס, מְקַבֵּל אֶת כָּל הַשְּׂכִינָה. תִּתְאָר לְעֶצְמְךָ, בְּנִי
 הַיָּקָר, אֵל מֵה "בְּחֹר תָּמִים" יְכוּל לְהַגִּיעַ בְּזֶה
 הָעוֹלָם, אִם לֹא יִטְעֶה אֶת עֶצְמוֹ, וּמְכַל שְׂכָן
 כְּשֶׁעוֹשֶׂה לְעֶצְמוֹ שְׁעוֹר בְּב' בְּלִי יְרוּשָׁלַיִם
 וְת' וְסִפְתָּא, אֲשֶׁר זֶה רָאשֵׁי תְבוּת: ב' י' ת; הִנֵּה אָדָם
 בְּזֶה הָעוֹלָם מְתַכְנֵן שְׁתֵּהא לוֹ דִּירָה נְאָה, בֵּית מְשֻׁלוֹ
 לְדוֹר בּוֹ, וְאִינוּ שָׁם עַל לֵב, שְׁיִהְיֶה בְּזֶה הָעוֹלָם זְמַן
 קָצֵר מְאֹד, כִּי "יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה"
 (תְּהִלִּים צ, י), וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב',
 סִימָן סא), שֶׁהַשְּׂבַעִים שָׁנָה הֵם כְּרַבֵּעַ שָׁעָה; הָאֵם
 בְּשָׁבִיל רַבֵּעַ שָׁעָה כְּדָאֵי לְאַבְד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה
 וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד?! וְלָכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קח): אָדָם בְּשָׁבִיל תְּעַנוּג
 קָטָן אֶחָד שֶׁל רַבֵּעַ שָׁעָה, יְכוּל לְאַבְד אֶת כָּל הָעוֹלָם
 הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד, הָאֵם זֶה מְשִׁתְּלִים! ?

אָבֵל אֵין אִישׁ שָׁם לֵב, וְחֹשֵׁב: יֵשׁ לִי עֲתִיד, יֵשׁ לִי זְמַן לְחַיּוֹת וְכוּ'. אֲךָ "בְּחֹר תָּמִים" יוֹדֵעַ שְׁנִמְצָא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁשָּׂאֵלוּ תַלְמִידוֹ שֶׁל ר' אֶלְיָעֶזֶר אֶת רַבֵּם כְּשֶׁלָּמַד עִמָּהֶם, "שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיַּתְתֶּךָ", וְכִי יוֹדֵעַ אָדָם אֵימָתֵי יָמוֹת? וְעֲנֶה לָהֶם: אֵלֶּא תָּשׁוּב הַיּוֹם, שְׂמָא תָּמוֹת לְמַחֵר, נִמְצָא, שְׁכָל יָמָיו בְּתִשׁוּבָה. זֶה מֵה שֶׁעוֹשֶׂה "בְּחֹר תָּמִים", עוֹרֵךְ חֲשִׁבוֹן בַּהוֹה וְלֹא לְמַחֵר. עַד שֶׁבְּעֲתִיד זוֹכֶה וְתָמִיד יֵשׁ לוֹ כֶּסֶף בְּכִיס, כִּי מְרוֹיַח מֵיָד לְיָד, וְכִמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ ז"ל (סְפֹרֵי-מַעֲשִׂיֹת, מַעֲשֶׂה ט', מִהַחֲכָם וְהַתָּם), שֶׁהִתָּם הָיָה תָּמִיד שְׂמִחַ, וְשָׂאֵל מֵה הַפְּסֻדֵתֵי מֵיָד לְיָד, אֲנִי מְרוֹיַח כֶּף וְכָף — מֵה הַשְּׁקֵעֵתִי?! זֶה מֵה שֶׁעוֹשֶׂה "בְּחֹר תָּמִים", שְׂמִחַ כָּל-כָּף שְׁלוֹמֵד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הַלְכוֹת וְאַגְדוֹת, בְּרִיתוֹת וְתוֹסְפוֹתוֹת. אֵיזָה נֵעֵם לְשַׁבֵּת בְּבֵית מָלֵא סְפָרִים וְלִלְמַד, אוֹ לִילֵךְ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וְלִהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בְּמִנְיָן, שְׂאֵז בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה מְפָרְנְסִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם. אֲךָ רַב הַבְּחוּרִים אֵינָם חוֹשְׁבִים כֶּף, אֵלֶּא דוֹאֲגִים: מֵהֵיכֵן יִתְפָּרְנְסוּ וְכוּ'?! וְלִכֵּן מְבָלִים זְמַנָּם הֵיכֵר, וְחוֹלֵף לָהֶם יוֹם אֶחָד יוֹם בְּלֹא כְלוּם.

לְזֹאת אֲבַקֶּשׁ, בְּנֵי הַיֶּקֶר! שִׁים לֵב לְדַבְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְרַבְּנוּ ז"ל הַקָּפִיד מְאֹד עַל זְמַן הַשָּׁנָה, עַד כְּדֵי כָף שְׁאֵמֵר, אִם אָדָם מְרַגֵּשׁ עֵיפוֹת, שֶׁתִּכְף־וּמְיָד יִלֶּךְ לִישָׁן. וְאָמֵר, שֶׁבִּיּוֹתֵר מוֹעִיל הַשָּׁנָה לְאַמוּנָה, אִם יֵשׁ לְאָדָם בְּלִבּוֹלִים — יִלֶּךְ לִישָׁן. וְחֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים עַל הַפְּסוּק: "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד", זֶה הַשָּׁנָה. שׂוֹאֲלִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים: וְכִי שָׁנָה טוֹב מְאֹד? הֲרֵי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בְּרֵאשִׁית וּבַה, פָּרָשָׁה ט', סִימָן ו'): שָׁנָה טוֹב לְרָשָׁעִים וְרַע לְצַדִּיקִים, טוֹב לְרָשָׁעִים שְׂאִינָם חוֹטְאִים אֲזוּ, וְרַע לְצַדִּיקִים, כִּי יִכּוֹלִים לְלַמֵּד תּוֹרָה, אֲלָא מִתּוֹךְ שְׂאָדָם יִשָּׁן קֶצֶת, הַמְחִיז שָׁלוֹ נְחִים, וְאַחֲר־כֵּן יִכּוֹל לְלַמֵּד הַרְבֵּה תּוֹרָה. וְזֹאת רָאִינוּ אֲצֵל כָּל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּרַגַע שֶׁהִלְכוּ לִישָׁן, אַחֲר־כֵּן קָמוּ בְּמַחֲזִן חֲדָשִׁים וְלָמְדוּ תּוֹרָה.

לְזֹאת, בְּנֵי הַיֶּקֶר! רְצוּנִי שֶׁתְּהִיָּה גְּדוּל בְּיִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה יִכּוֹל לְהַגִּיעַ לְזֶה, רַק זְכוֹר הֵיטֵב, אֲשֶׁר "בְּחֹר תָּמִים", אֵף פַּעַם לֹא תִּחְסַר לוֹ פְּרֻנְסָה, וּבְחֹר חֲכָם תָּמִיד תִּחְסַר לוֹ פְּרֻנְסָה. כִּי בְּחֹר תָּמִים לּוֹמֵד בְּכָל יוֹם, מִתְּפִלָּל בְּכָל יוֹם בְּדַבְּקוֹת בְּעֲרֵבוֹת וּבְנִעִימוֹת, שֶׁר מְלוֹת הַתְּפִלָּה, וְלוֹמֵד בְּהַתְמָדָה,

וְנַעֲשֶׂה חָכָם גָּדוֹל, וְקוֹנֵה לְעֲצָמוֹ תְּלַמִּידִים,
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְפָרְנֵסוֹ בְּדַרְךְ לֹא דַרְךְ, וְרוֹאֶה
נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, לֹא-כֵן בְּחֹר חָכָם בּוֹנֵה לְעֲצָמוֹ כָּל
מִינֵי תְּכָנִיּוֹת, וְשׂוֹכַח שְׂמֵאֲבָד אֶת יוֹמוֹ, וְחוֹשֵׁב: מָה
אֶעֱשֶׂה מָחָר, שְׁבוּעַ הַבָּא, שָׁנָה הַבָּאָה?! וּבָזָה
מֵאֲבָד כָּל יוֹם וַיּוֹם. לְזֹאת, בְּנֵי הַיֶּקָּר! עֲלִיךָ לְדַעַת,
אֲשֶׁר "בְּחֹר תָּמִים" עֲלִיו לְהִתְיַשֵּׁב כִּי־צַד לְמַלְא אֶת
הַיּוֹם הַזֶּה. וְעַל-כֵּן הַכֵּנֶס דְּבוּרִים אֱלוֹ בְּלִבְךָ, וְאַל
תִּתְבוּנֵן עַל פְּלוֹנֵי הַיּוֹשֵׁב בְּקֶרֶן זְוִית וְשׂוֹחֵק וְלוֹעֵג,
כִּי זֶהוּ שְׂחֹק הַכֶּסֶל, וְרוֹאִים בְּחֹרִים לִי־צָנִים
גְּדוֹלִים וּמִתְלוֹצְצִים מִדְּבוּרִים אֱלוֹ, וְלִבְסוּף אֵין
לָהֶם לֹא עוֹלָם הַזֶּה וְלֹא עוֹלָם הַבָּא. עוֹלָם הַזֶּה אֵין
לָהֶם, כִּי הֵם עֲצָלִים, כִּי כָּל הַלְּצִים אֵין בָּהֶם מִדַּת
הַחֲרִיצוֹת, וְשׂוֹכְבִים בַּמָּטָה כְּפֶגֶר מֵת, וְלֹא אוֹרְךָ
זְמַן רַב, וְאֵיבְרִיָּהֶם מִתְחִילִים לְהִרְקִיב, עַד שְׁנוֹדֶךָ
מֵהֶם רִיחַ רַע, מִתְעַצְלִים לְרַחֵץ אֶת גּוּפָם, אֲשֶׁר הִכֵּל
מִהַלִּיצָנוֹת שְׂמִתְלוֹצְצִים מִכָּלֶם. וְלָכֵן אֵין לְבָחֹר לֵץ
עוֹלָם הַזֶּה, כִּי כָּלֶם בּוֹרְחִים מִמְּנוֹ, וְאֵין לוֹ עוֹלָם
הַבָּא, כִּי אֵינוֹ חֲפֵץ לְלַמֵּד תּוֹרָה, וּמְטַכֵּס תְּחִבּוּלוֹת
לֹא לְלַמֵּד, וּכְשֶׁהִמְשָׁגִיחַ אֵינוֹ מִתְבוּנֵן עֲלָיו, מְבַטֵּל
זְמַנוֹ, זֶהוּ 'בְּחֹר חָכָם', שֶׁהוּא לְמַעֲשֶׂה, הַשׁוֹטָה
הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר. לֹא-כֵן "בְּחֹר תָּמִים" הוּא מְשֻׁכֵּל

אֲמַתִּי, כִּי הוּאֵג שְׁבַגְדִּיו יִהְיוּ נְקִיִּים, גּוֹפוֹ יִהְיֶה נְקִי, מִתְרַחֵץ יוֹם יוֹם, מִכַּבֵּס בְּגָדָיו, מִשְׁתַּדֵּל שְׁחַדְרוּ יִהְיֶה נְקִי, בֵּית-הַכְּנֶסֶת שְׁמֵת־פֶּלֶל בּוֹ וּבֵית-הַמְּדַרְשׁ שְׁלוֹמֵד — שׁוֹמֵר עַל צְבִיוֹנָם, נְקִיוֹנָם וְסִדְרָם, לוֹמֵד הַרְבֵּה תוֹרָה, "בְּחֹר תָּמִים" כְּזֶה יֵשׁ לוֹ עוֹלָם הַבָּא וְעוֹלָם הַזֶּה. עוֹלָם הַזֶּה — כִּי הוּא בְּחֹר חֲרוּץ, וְתָמִיד יִצְלִיחַ בְּגַשְׁמִיּוֹת, כִּי חֲרִיצוֹתוֹ תָּבִיא לוֹ פְּרֻנְסָה, כָּל יוֹם יִהְיֶה לוֹ מְקַצוֹעַ אַחֵר, וְיִצְלִיחַ בְּכָל, וְכֵן יֵשׁ עוֹלָם הַבָּא כִּי לוֹמֵד הַרְבֵּה תוֹרָה. לְזֹאת, בְּנֵי הַיָּקָר! תְּכַנְּיִם דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לִבְךָ, וְאִז תִּרְאֶה, שְׁכַל חַיִּיךָ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִי, וְתִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֵׁר בַּחַיִּים. וְעַל כֵּלָם — הַרְגֵל אֶת עֲצֻמְךָ הַרְבֵּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשֵׁפֶת הָאֵם שְׁלֶךָ, שְׁזוֹ נִקְרָאת הַתְּבוּדָּה, אֲשֶׁר אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל זֶה הִיא עֵקֶר גְּדוּל מְאֹד. וְאָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ק'), שְׁכַל הַצְּדִיקִים לֹא הִגִּיעוּ לְמִדְרַגָּתָם, אֶלָּא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה. וְלִכֵּן יִהְיֶה זֶה אֶצְלֶךָ יְסוּד גְּדוּל — לְהַתְּבוּדָּה בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִם תִּצְיֵת אֶת אֲשֶׁר אָנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִזִּי תִרְאֶה בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִים דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְבֹא כָּל הַיָּמִים.